Годівля молодняку великої рогатої худоби.

<u>План лекції.</u>

1. *Вплив годівлі на молочну продуктивність теличок в різний період росту.*
2. *Корми і техніка годівлі молодняку.*
3. *Використання ЗЦМ Підсисно груповий метод вирощування. Контроль за повноцінністю годівлі телят.*

Вплив годівлі на молочну продуктивність теличок в різний період росту.

Раціональна система вирощування молодняка, з урахуванням біологічних особливостей тварин, повинна сприяти нормальному росту, розвитку, формуванню високої продуктивності й міцної конституціпії, подовженню строків їх господарського використання.

Для визначення потреби молодняка у поживних речовинах враховують зміни в організмі тварин за період росту від народження до досягнення зрілості. ***При цьому виділяють такі періоди:*** новопародженості, молочний. перехідний, фізіологічної га господарської зрілості.

Годівля телят у молочний період. **Н**орми годівлі телят залежать від мети вирощування (на ремонт, на м’ясо), статі, віку, середньодобових приростів та живої маси тварин, що закінчили ріст.

Телят у молочний період годують за схемами, які являють собою раціони, розроблені на кожну декаду.

У перші дні життя необхідно стежити за тим, щоб новонароджені телята одержали в достатній кількості молозиво, так як з ним надходять всі необхідні поживні речовини, вітаміни й антитіла, які підвищують стійкість організму проти несприятливих умов навколишнього середовища. Не пізніше, як через 30-60 хвилин після народження слід провести першу годівлю молозивом. У першу годівлю добре розвиненим телятам дають 1-2 кг молозива, а слабким 0,7-1 кг, залежно від маси та апетиту.

Друге та послідуючі випоювання проводять через 3-4 години після попереднього. У перші два дні життя телят випоюють 5-6 разів. У наступні дні кількість молозива збільшують до 1,5-2,5 кг за одну даванку, згодовуючи за добу 6-8 кг. Кратність випоювання через кожні два дні зменшують на одну даванку і до кінця молозивного періоду доводять до 3 разів. Молозиво повинне бути близьким до температури тіла теляти (35-38 °С). Важливо, щоб воно надходило до шлунку невеликими порціями. При відсутності материнського молозива телят напувають молозивом від інших корів, або штучним молозивом (на 1 л молока добавляють 10 мл риб’ячого жиру, 5 г кухонної солі, свіже куряче яйце, старанно змішують і згодовують по 300 г 5-6 разів за добу).

Щоб поліпшити травлення, із 3-5-денного віку телятам через 0,5-1 годину після випоювання молозивом дають досхочу перевареної води (температура 25-35°С) але краще випоювати сінні або хвойні настої. На 7-10 день молозиво за своїм складом не відріаяється від молока. До 7-денного віку теляті бажано випоювати материнське молоко, а потім переводити на молоко від різних корів.

Кількість незбираного та збираного молока, концентрованих та інших

кормів, що згодовуються телятам упродовж 6-ти місяців є різною і залежать від мети вирощування, статі та приросту живої маси тварин (табл. 16).

Тривалість випоювання незбираним молоком становить 40-60 днів Кількість його за цей період для ремонтних теличок складає 180-350 кг, для бугайців 300-450 кг. Збиране молоко починають випоювати з 30-40-денно- го віку. Випоюють збиране молоко теличкам до 80-120 денного віку, а бу- гайцям - до 140 -180-денного віку. За цей період кількість збираного молока, що випоюється молодняку, для таличок складає 200-600 кг, а для бугайців - 600-1000 кг.

Корми і техніка годівлі молодняку.

При вирощуванні телят на м'ясо, особливо в умовах комплексів, використовують замінники незбираного молока (ЗНМ). їх вводять з 10-20 денного віку і згодовують у кількості 20-30 кг сухого замінника на голову за молочний період. Замінник для випоювання телят готують безпосередньо перед згодовуванням. Для приготування 10 кг рідкого замінника витрачають 1,1—1,2 кг сухого ЗНМ. Температура замінника при випоюванні повинна бути близькою до температури тіла телят.

У молочний період відбувається значна функціональна перебудова органів травлення, з'являється здатність засвоювати поживні речовини кормів, посилюється білковий, мінеральний та водний обміни в організмі. Цей період відзначається інтенсивним ростом органів і тканин, високими приростами.

Телят до 6-ти місячного віку годують за схемами, які являють собою раціони, розроблені на кожну декаду. Поряд із використанням молочних кормів телят з перших днів життя привчають до споживання рослинних кормів та мінеральних добавок.

Таблиця . Орієнтовна схема годівлі теличок до 6-місячного віку в стійловий період (жива маса в кінці періоду 155 кг)

Вік		Жива маса в кіпці	Добова давамка. кг				Мінеральна підгодівля, г	
Місяць	Декада		Молоко	Сіно	Силос	Концкорми	Сіль кухонна	Праци-пітат

		періоду » кг	Не збиране	Збиране			Коренеплоди	вівсянка	комбікорми		
1	1 2 3	52	в 6 6	- -	привч. -	- -	- гіпривч.	0,1 0,4	- -	5 5	5 5
за 1 місяць			180	-	-	-	-	5	-	100	100
2	4 5 6	72	2 	4 6 6	0,2 0,3 0,5	_ привч. ■	0,2 0.3 0,5	-	0,6 0,9 1.1	10 10 10	10 10 10
за 2 місяць			20	160	10	-	10	-	26	300	300
3	7 8 9	92	- -	6 6 5	0,7 1.0 1.3	0,5 1,0 1,5	0.5 1.0 1.5	_ - -	1.1 1.2 1,2	10 10 10	15 15 15
за 3 місяць			170	ЗО	зо	зо	-	35	300	450	
4	10 II 12	113	_ -	5 2 -	1,5 1,5 1,5	2.0 2,0 3,0	1,5 1,5 1,5	-	1,2 1,4 1,6	15 15 15	20 20 20
за 4 місяць			-	70	45	70	45	-	42	450	600
5	ІЗ 14 15	134	 _	 	2,0 2,5 3,0	3,0 4.0 5.0	1,5 1,5- 1.5	 _	1,5 1.4 1.3	20 20 20	20 20 20
за 5 місяць			-	-	75	120	45	-	4,2	600	600
6	16 17 18	155	_ -	_ -	3,0 3,5 3,5	5,0 6,0 7.0	1,0 1.0 1,0	_ 	1,0 1,0 1,0	20 20 20	25 25 25
за 6 місяць			-	-	100	180	ЗО	-	зо	600	750
Всього			200	400	260	400	160	5	175	235-0	2800

До поїдання сіна телят привчають з 5-10 -денниго віку, підвішуючи жмут сіна в клітках, а пізніше розкладають його в годівниці. Даванку сіна поступово збільшують, і в 3-місячному віці вона становить 1,3-1,4 кг, а в 6- ти місячному - близько 3 кг. У цей же період (5-10 днів) телятам вводять концентрати та мінеральні добавки. Кращим концентрованим кормом є комбікорм. При відсутності його телятам дають вівсянку, макуху або шрот, висівки пшеничні, дерть кукурудзяну. Суміш із цих компонентів готують у однакових пропорціях.

За молочний період теляті згодовують 140-220 кг концентрованих кормів. Соковиті корми згодовують телятам з 20-30 денного віку. Спочатку вводять коренеплоди, потім сінаж, а пізніше силос у кількостях 0,2-0,5 кг на голову за добу, поступово збільшуючи даванку (коренеплодів до 2 кг, силосу до 5-8 кг).

Як джерело мінеральних речовин, телятам дають кухонну сіль, кісткове борошно, крейду, трикальційфосфат та інші добавки.

У літній поріод, починаючи з другої декади після народження, телят привчають до зелених кормів, збільшуючи добову даванку їх у 2- місячному

віці до 3-4 кг, в 4-місячному - до 10-12, в 6-місячному до 18-20 кг/гол/добу.

У схемах літнього періоду витрати концентратів можна зменшити на 30%, порівняно із зимовим періодом, але це можливо при хороших пасовищах і достатньому забезпеченні телят зеленими кормами вже після 3-4-місячного віку.

У м'ясному скотарстві телят до 6 9 місячного віку вирощують під матерями на повному підсосі. До споживання рослинних кормів цих телят привчають до 10-20-денного віку (сіно, концентрати). Норми годівлі їх залежать від інтенсивності росту і розраховані на одержання 800-1000 г середньодобового приросту.

Використання ЗЦМ Підсисно груповий метод вирощування

Під коровами-годувальницями при змінно-груповому способі під однією коровою вирощують кілька груп телят. Кожну групу (по 2-4 теляти) утримують під коровою від 80 до 110 днів. Вік при відлученні залежить від умов господарства й продуктивності корів - годувальниць. Успіх при підсосному вирощуванні телят визначається правильним підбором корів годувальниць і телят у групі, умовами їх годівлі і утримання. Годувальницями підбирають здорових корів, що мають середню продуктивність, добре розвинені дійки вим'я.

Телят у групу підбирають за віком, живою масою і темпераментом. Різниця за віком не повинна перевищувати 10 днів, а за живою масою - 5- 10 кг. До корів-годувальниць телят підпускають у віці 5-6 днів. Утримують їх в одному приміщенні з коровами в окремих станках (клітках) і підпускають до корів 3-4 рази на день.

Телят, які знаходяться на підсосі, необхідно привчати до поїдання сіна, концентрованих і соковитих кормів, згідно схем вирощування.

Основа повноцінної годівлі молодняка великої рогатої худоби в післямолочний період - повне задоволення його потреби в енергії, перетравному протеїні, макро- та мікроелементах, каротині, вітамінах Д, Е.

Потреба молодняка старше 6-ти місяців у поживних речовинах залежить від живої маси, віку, статті та середньодобових приростів, які пов'язані з живою масою тварин, що закінчили ріст.

Годівля ремонтних теличок має бути спрямована на отримання здорових із добре розвиненими молочними ознаками тварин, здатних споживати значні кількості об'ємистих кормів, перетворюючи їх поживні речови- ии у продукцію.

Ремонтні телиці віком 6-18 місяців для забезпечення своїх потреб у поживних речовинах повинні споживати 2-3 кг сухої речовини на 100 кг живої маси на добу. Концентрація енергї в I кг сухої речовини повинна бути на рівні 0,8-0,9 кормових одиниць (8-9,5 МДж обмінної енергії), а кількість перетравного протеїну 70-90 г, клітковини 18 22%, цукру 60-80 г, кухонної солі 5-6 г, кальцію 6-7 г, фосфору 4-5 г, каротину - 20-30 мг, вітаміну Д - 500- 800 МО і вітаміну Е - 40 мг.

З віком концентрація енергії і поживних речовин у I кг сухого залишку корму зменшується.

Організація годівлі племінних бугайців направлена на отримання добре розвинених активних у статевому відношенні тварин. Бугайці віком 6-16 місяців для забезпечення потреби у поживних речовинах повинні отримувати на

центнер маси 2-3 кг сухої речовини на добу. Вміст енергії в 1 кг сухої речовини повинен становити 0,9-1 кормову одиницю або 9,5-10,5 МДЖ обмінної енсгії, рівень перетравного протеїну - 90-100 г, клітковини 18- 20%, цукру - 80-90 г, кухонної солі - 5-6г, кальцію 6- 8 г, фосфору -5 г, каротину - 20-30 мг вітаміну Д - 500-800 МО, вітаміну Е - 40-50 мг. Як і в ремонтних теличок, у бугайців концентрація енергії і поживних речовин в сухому залишку корму з віком знижується.

Ремонтних телиць слід годувати так, щоб вони у 18 місяців досягли 70% живої маси дорослих корів. Основу зимових раціонів телиць становлять грубі й соковиті корми. З розрахунку на 100 кг живої маси їм дають 1-2 кг сіна, 3-6 кг силосу, 1 2 сінажу і 1 -3 кг коренеплодів. При нестачі сіна до 30 % кількості даванки його за поживністю у раціоні телиць старших року, можна замінити соломою ярих культур.

Витрати концентратів залежать в значній мірі від якості об’смистих кормів. При згодовуванні достатньої кількості високоякісних сіна, силосу, сінажу, коренеплодів можна досягти середньодобових приростів телиць 600- 650 г на добу. При невисокій якості об’ємистих кормів добова даванка концентратів становить 1,0-1,5 кг на добу.

Структура раціонів ремонтних телиць залежить від природно-економічних умов та якості кормів і може змінюватись у певних межах: сіно, солома - 15-20%, силос - 20-40%, сінаж - 20-30%, коренеплоди - 10-20%, концентрати - 10-30%.

Для покриття дефіциту мінеральних речовин і вітамінів до раціонів вводять необхідні кількості мінеральних добавок та вітамінних препаратів.

Порядок роздавання кормів такий як і для дорослої худоби. У літній період основу раціонів телиць складають зелені корми, добова даванка яких (враховуючи і випасання), мас бути такою (у кг): у віці - 7-9 місяців - 18- 22; 10-12 місяців - 22-26, в 13-15 місяців -26-30, в 16-18 місяців - 30-35, в 18-24 місяці - 35-40.

Даванку концентратів телицям, за високої якості зелених кормів, можна зменшити на половину, а старшим можна зовсім виключити із раціону.

Не можна випасати молодняк на посівах конюшини, люцерни по росі, так як поїдання такої трави може викликати тимпанію.

У перехідні періоди (особливо з зимової на літню годівлю) поряд із зеленими кормами необхідно згодовувати об’ємисті корми (сіно, солому, сінаж, силос) так, як у молодій траві низькі рівні сухої речовини та клітковини, що може призвести до порушень процесів травлення. Переведення ремонтного молодняка, як і корів, на літню годівлю проводять поступово.

Племінних бугайців вирощують у спеціалізованих елеверах при племпідприємствах або на фермах племінних заводів. Порівняно з телицями бугайцям згодовують більше концентрованих та менше об’ємистих кормів. При складанні раціонів для бугайців особливу увагу приділяють якості кормів.

Племінним бугайцям потрібен щоденний моціон, інакше в них порушується нормальний розвиток органів і тканин, з’являється схильність до ожиріння, що негативно впливає на їх відтворювальну здатність. Влітку бугайців утримують цілодобово в таборах, випасають їх з 5-6 місячного віку в окремому стаді. Годують переважно зеленою масою і концентратами.